

Výzkumný ústav práce a sociálních věcí České republiky

V souvislosti s rozpadem ČSFR zanikl k 30. 9. 1992 i Výzkumný ústav práce a sociálních věcí se sídlem v Bratislavě. Vzhledem k potřebě zabezpečit nutnou informační bázi a rozvoj poznatků v oblasti sociální politiky byl rozhodnutím ministra J. Vodičky k 1. 1. 1993 založen ústav nový.

Výzkumný ústav práce a sociálních věcí České republiky je nezávislá příspěvková organizace, jejímž zřizovatelem je Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky.

Úkolem výzkumného ústavu je vytváření odborného zázemí pro řešení otázek trhu práce - problémů nezaměstnanosti a rekvalifikací, profesionální a sociální mobility pracovníků sil, dále otázky příjmové a mzdové politiky, vývoj životní úrovně, spotřebitelských cen apod. V sociální oblasti jde zejména o problémy pojišťovacích (důchodové, nemocenské, úrazové pojištění) a připojišťovacích systémů, státních sociálních dávek a sociální pomoci. Důležitou činností výzkumného ústavu jsou rešerše ze zahraniční literatury ze všech oblastí týkajících se sledované problematiky a knihovnická činnost. Rešerše i knihovna ústavu, která vlastní zhruba 25 000 svazků odborné literatury, jsou k dispozici i širší odborné veřejnosti, pracovníkům ministerstev a poslancům Parlamentu. Výsledky výzkumné práce jsou využívány pro krátkodobé i dlouhodobé rozhodovací procesy.

Konkrétní orientace výzkumného programu vychází z:

- aktuálních potřeb formulovaných v požadavcích MPSV ČR,
- zaměření a činnosti příbuzných ústavů a výzkumných center v evropských zemích a nadnárodních organizacích (MOP, OECD, ES),
- kontinuity vývoje a výzkumu a vědy v předemětných oblastech.

Na základě této orientace byla pro následující období stanovena následující souhrnná výzkumná témata:

- Trh práce a změny v aktivní politice zaměstnanosti
- Vývoj ekonomické aktivity zaměstnanosti a nezaměstnanosti
- Příjmové a mzdové struktury v ČR
- Systémy sociálního pojištění a připojištění
- Sociální a ekonomické souvislosti populačního vývoje v ČR
- Sociální situace rodin a sociální pomoc
- Sociální činnost obcí
- Problematika mezinárodní migrace obyvatelstva.

Metody a etapizace výzkumného poznání budou v prvním roce činnosti ústavu charakterizovány u většiny konkrétních témat:

- mezinárodní komparací s odpovídajícím hodnocením,
- analýzou dosažitelných dat a návrhy na výběrová šetření, zakládání databází a návrhy na jejich statistické nebo výběrové udržování,
- konzultantskou činností pro uživatele výzkumů,
- spoluprací na přípravě a realizaci kursů pořádaných zejména pro oblasti služeb a zaměstnanosti a sociálních služeb.

Řešení jednotlivých výzkumných témat předpokládá i vzhledem k dosavadnímu personálnímu vybavení výzkumného ústavu spolupráci a kooperaci s vědeckovýzkumnou základnou domácí i zahraniční. Některé z nich si svým zaměřením tuto spolupráci přímo vyžadují. Velmi konkrétně to potvrzují např. problémy zaměstnanosti pracovníků v příhraničních oblastech sousedících s Německem, Polskem a nově se Slovenskou republikou, kde se setkáváme s novými jevy - zaměstnáním tzv. "pendlerů", "černým trhem práce" apod.

Nedílnou součástí činnosti výzkumného ústavu je proto úzká spolupráce se Správou služeb zaměstnanosti, úřady práce a sociálními institucemi. Kooperace s těmito institucemi je orientována do oblasti různých empirických šetření, na konzultační a poradenskou činnost.

Oto Sedláček